T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
412

04/04/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 15/02/2006 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-18268 sayılı yazınız,
b) 24/02/2006 tarihli ve 238 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Emin Şirin tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/12078 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/12078

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

Sayın Emin ŞİRİN
İstanbul Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/12078 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına uygun yorumlanıp uygulanmasının uygulamayla ilgili bir sorun olduğu; Bakanlığımızca 2004 yılında Avrupa İnsan Haklar Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları konusunda tüm hâkim ve Cumhuriyet savcılarını bilgilendirmek üzere "İnsan Hakları Eğitim Semineri" programının düzenlendiği ve konuyla ilgili bilgilendirme faaliyetinin ülke çapında gerçekleştirildiği; bunun yanında Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun hâkim ve Cumhuriyet savcılarına tanıtılması, yeni kanunların 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu, 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanundan farklı olarak düzenledikleri müesseseler ve getirilen yeniliklerin tartışılması amacıyla düzenlenen eğitim faaliyetleri devam etmekte olup, konuyla ilgili uygulamanın zaman içerisinde yerleşeceği;

İfade özgürlüğü konusunda açılan davaların, mahkemelerin yargı yetkileri dahilinde, somut olayın özelliğine göre değerlendirme yapılarak karara bağlandığı, bu konuda açılan bütün davaların mahkumiyet ile sonuçlanmasının söz konusu olmadığı, Türk Ceza Kanununun 301. maddesine muhalefet suçundan Ankara 12. Asliye Ceza Mahkemesinde yargılanan bir gazetecinin beraatına karar verildiği;

Ceza Muhakemesi Kanununun; "Tercüman bulundurulacak hâller" kenar başlıklı 202. maddesinde; "(1) Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.

(2) Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.

(3) Bu madde hükümleri, soruşturma evresinde dinlenen şüpheli, mağdur veya tanıklar hakkında da uygulanır. Bu evrede tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır.";

"Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324. maddenin beşinci fıkrasında ise; "(5) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.";

Hükümlerinin yer aldığı; tercüman olarak görevlendirilen kişilerin Ceza Muhakemesi Kanununun 62 ve devamı maddeleri anlamında bilirkişilik görevi yaptıkları, bilirkişiler gibi yemin etmek ve görevlerini gereği gibi yerine getirmek zorunda oldukları;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2 ve 36. maddeleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 202 ve 324. maddeleri gereğince yargılamada kullanılan dili anlamayan sanığa, yargılamanın tüm aşamalarından kesin hükme kadar tercüman sağlandığı, tercüman için ödenen ücretin mahkûmiyet halinde dahi yargılama giderlerine eklenmediği ve sanıktan istenmediği;

Öte yandan;Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının büyük bir çoğunluğunda Türk dilinin konuşulması ve anlaşılması konusunda herhangi bir sıkıntının bulunmadığı, eleştiride belirtilen hususlara nadiren rastlanılmakta birlikte sorunun uygulamada kolaylıkla çözüme kavuşturulduğu;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun; "Çocuk kapalı ceza infaz kurumları" kenar başlıklı 11. maddesinde; "(1) Çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır.

(2) Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(4) Bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulur.";

"Çocuk eğitimevleri" kenar başlıklı 15. maddesinde; "(1) Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesislerdir. Bu kurumlarda firara karşı engel bulundurulmaz; kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır.

(2) Kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve onsekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmibir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına izin verilebilir.

(3) Haklarında tutuklama kararı bulunanlar ile 11 inci madde kapsamına girenler hariç olmak üzere, bu tesislerde bulunan çocuk hükümlüler kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmezler.";

Hükümlerinin yer aldığı; Ankara, Elazığ, İzmir illerinde sadece oniki-onsekiz yaş aralığında olan çocukların barındırıldığı çocuk eğitimevlerinin bulunduğu, diğer illerde özgürlüğü bağlayıcı ceza alan çocukların coğrafî duruma göre, bulundukları yere en yakın çocuk eğitimevine gönderildikleri; aynı yaş grubunda bulunan tutuklu çocukların ise, Ankara Elmadağ, İstanbul H Tipi, İzmir Bergama gibi çocuk tutukevlerinde barındırılmakta oldukları; diğer şehirlerdeki ceza infaz kurumlarında ise, yetişkinlerle bağlantısı olmayan, tamamen çocuklara ayrılmış özel bölümlerinde barındırıldıkları, bu uygulamanın bir çok Batı Avrupa ülkesinde de geçerli olduğu ve Avrupa Cezaevi Kurallarına uygun olduğu; Oniki-onsekiz yaş

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

aralığında bulunan çocukların, reşit olan mahkûmlarla aynı fizikî alanı paylaşmalarına yasal olarak imkân bulunmadığı gibi ceza infaz kurumlarımızda böyle bir uygulamanın olmadığı;

Anayasanın "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" kenar başlıklı 159. maddesinde; "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

Kurulun Başkanı, Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabiî üyesidir. Kurulun üç asıl ve üç yedek üyesi Yargıtay Genel Kurulunun, iki asıl ve iki yedek üyesi Danıştay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından, her üyelik için gösterecekleri üçer aday içinden Cumhurbaşkanınca, dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilirler. Kurul, seçimle gelen asıl üyeleri arasından bir başkanvekili seçer.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu; adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar. Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin veya bir hâkimin veya savcının kadrosunun kaldırılması veya bir mahkemenin yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar. Ayrıca Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Kurul kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurulun görevlerini yerine getirmesi, seçim ve çalışma usulleriyle itirazların Kurul bünyesinde incelenmesi esasları kanunla düzenlenir.

Adalet Bakanlığının merkez kuruluşunda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcıların muvafakatlarını alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Adalet Bakanı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ilk toplantısında onaya sunulmak üzere gecikmesinde sakınca bulunan hallerde hizmetin aksamaması için hâkim ve savcıları geçici yetki ile görevlendirebilir.";

Hükmünün yer aldığı; 7 asıl, 5 yedek üyeden oluşan Kurulun başkanlığını yapan Adalet Bakanının yargı mensubu olmayıp, Adalet Bakanlığı Müsteşarı da dahil olmak üzere diğer tüm üyelerin yargı mensubu olduğu; 5 asıl, 5 yedek üyenin yüksek yargı organı mensupları arasından seçildikleri, yüksek yargı organı üyesi olmayan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının Kurulda temsil edilmedikleri;

Oysa; aralarında Fransa, Belçika, Danimarka, İtalya, İspanya ve Yunanistan gibi Avrupa Birliği üyesi devletler ile 17 Avrupa Konseyi devletin Yargı Kurulunda alt düzey hâkim temsilcilerine yer verildiği, Yargı Kuruluna sahip Avrupa Birliği üyesi devletlerin hemen tamamında kıdemsiz hâkimlerin de Kurulda temsil edildikleri;

Fransa, İtalya, Hollanda, İrlanda gibi Avrupa Birliği'nin önemli devletleri ile aralarında Estonya, Macaristan, Litvanya ve Polonya'nın da bulunduğu toplam 12 Avrupa Konseyi üyesi devletin, yürütmeyi temsil eden Cumhurbaşkanlarının ve Adalet Bakanlarının Kurulun üyesi olduğu,

İtalya, Belçika, Fransa, İspanya, Portekiz, İsveç, Macaristan ve Polonya gibi devletlerin de bulunduğu toplam 9 Avrupa Konseyi devletin yasama organları temsilcilerinin

7/12078

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

de Yargı Kurullarına katıldıkları; Avrupa Birliğine üye devletlerin siyasî kişiliğe sahip parlamenterlerinin, Yargı Kurullarına katıldıkları, bu durumun yargı bağımsızlığını etkiler nitelikte kabul edilmediği;

İtalya, Belçika, Slovakya ve Makedonya'daki üniversite temsilcilerinin de Kurul üyesi olarak görev yaptıkları;

Belçika, Danimarka, İsveç, İspanya ve İtalya'nın da bulunduğu 11 devletin Yargı Kurulunda avukatlık gibi mesleklerden de temsilciler bulunduğu;

Danimarka ve İrlanda'da adliye personelinin de Yargı Kurullarında temsil edildikleri;

Avrupa Konseyine üye 8 devlette, sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin de Kurula katıldıkları;

Yargı Kurulu bulunan 23 devletten 18'inde, Yargı Kurullarının 11 ilâ 44 üyeden oluştuğu; Türkiye ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de Adalet Bakanı ve Müsteşar haricindeki tüm asil ve yedek üyelerin yargı tarafından seçildiği, ülkesinde Yargı Kurulu olduğu bilinen 12 AB üyesi devlette ise halk tarafından seçilmiş ve aynı zamanda siyasî yönü olan organların Yargı Kurullarının oluşumunu belirlediği;

Bakanlığımız kayıtlarından anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan